

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració
General Barceló, 1.—2.º
PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surta cada dissabte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.
A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'enquadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila Brossa.

Parla En Revenjoli. Escoltau i oireu

Pimpantes

N'haurem de pegar unes quantes an ets anticlericals perque s'ho mereixen massa. ¿No heu reparat may ets al-lots que juguen a la baldufa, i uns, per ferla ballar, la tiren demunt sa d'ets altres que ja balla; i, si tenen sort de ferirla ab sa punta de ferro de baix, li lleven qualche llenca, i devegades fins la xapen? Idò aqueys cops que se'n du una baldufa, se diuen *pimpantes*. Encivellemne, idò, uns quants an aqueixes grans pecores d'anticlericals pe'ses arrieses que no s'aturen de fer.

I

¡Quina enfilay de lladres!

Ja recordareu que dins es gost e-hi hagué aquell alsament republicà dins sa fragata *Numancia*, que costà la vida an es qui hu va moure, es pobre fogoner Sanchez Moya. També recordareu que es periodics republicans i sobre tot es lerrouxistes varen obrir suscripcions entre es seus per socorrer sa pobre viuda i ets infans. d'aquell malenat. Es periodic le riòdic lerrouxista de Madrid fins arriba a dir que's seu partit s'encarregava de mantenir i sostenir decentament aquella familia que's republicans havien feta desgraciada. I allà es paperots republicans publit caven ses llistes desqui donaven per aixo: qui 10 céntims qui 20, qui una pesseta. Durá una mesada que sortien aqueixcs llistes, qualqua ben llarga; i noltros pensavem i déyem:—¡Manco mal sa pobreviuda i ets infants d'a quella víctima des republicans, tendrán aqueixa mica d'alegració!

¿Alegació? m'has dit? ¡Bona casta d'alegració! Ell ara resulta que ab tantes de suscripcions ubertes per aquella pobre viuda i aquells infants, no els es arribada una treseta! I sa viuda e-hu ha fet a sobre a tota Espanya desde ses columnes des diari republicà de Madrid *El País*. ¿Ah idò? ¡Això son es qui manetgen sa cosa republicana dins Espanya! ¡Pilloquen i tot ses almoynes que's meteixos republicans, més o manco budiuns, donen per una pobre viuda, per uns pobres orfes, víctimes dues vegades de s'iniquitat y canalleria republicana! ¡Quina infamia!

II

Lladroneria republicana francesa.

Es caporals de sa república francesa, per preparar sa treta des frares i monges de França, saupantlos, com se suposa, es seus bens, escamparen que ses Ordes Relligioses posseien riqueses immenses, Potosins, millions

de milions de pessetes, qu'aquells grans noninguns deyen que frares i monges els havien robades a sa Nació; i, per lo meteix, lo millor era sauparlos, i que aquell capital immens, posat a interès, donaria una renda de milions de pessetes, que, serviria per sostenir tots es trebayadors afollats de sa feyna. Vaja! que tots es treabayadors, en venir que ja no fossen bons per feyna, tendrien tots un *retir*, un sou que's-e sobraria per viure bé i honestament. I també els-e deyen que hi hauria per escoles i per tota classe d'obrers en benefici des pobres. De manera que an es dir des caporals de sa república francesa, sa treta de frares i monges havia d'esser sa felicitat de França i havia de fer senyors tots es treabayadors francesos. Ab això feren atmósfera contra ses Ordes Relligioses, i moltíssima de gent s'ho va beure, i deyen: ¡Si que's una gran idea de treure aqueixes Ordes, que mos han robats tants de milions!

I a-les-hores es Govern dona es decret contra frares i monges, tregentlos de tot França i amparantse de tots es seus bens. I aqui comensá lo bo. Es govern posá amics seus per tot que ab so nom de *liquidadors* ocupassen ses cases i demés bens de frares i monges per entregarho tot a s'Estat. I ¿que feren aqueys *liquidadors*?

S'ho aturaren casi tot ells. I això no es cap calumnia; se desprén de ses mateixes claricies oficials de s'Estat; se desprén de lo meteix que ha hagut de confessar devant ses Corts franceses es cèlebre Combes, President de Ministres de França ales-hores de sa treta des frares i monges, autor i executor de tal treta. E-hu du es nostre bon confrare de Manresa *El Pla de Bages* dia 2 d'aqueix més, benespinzellat. En Combes ha hagut de confessar devant ses Corts de França que es *mil millions de francs* que's caporals republicans deyen que frares i monges posseien, només arribaren a 350 milions, i que d'aqueys 350 milions, només en son arribats a s'Estat 60! De manera que's *liquidadors* se'n aturaren 290! 290 milions que ses àmimes piadoses havien donats a frares i monges, els-e s'han embutxacats es caps-pares republicans de França, ets amics i confreres d'En Combes! ¡Veyès si treuer esser caporals de sa Repùblica! ¡Quina lladroneria! I ara ¡que s'hi arrambin an aqueys *liquidadors* es pobres treabayadors francesos, véys o afollats de sa feyna, veyam si's-e voldrán donar ni una creu! ¡Un llamp forcat estan ben esposats a que los domin! ¿No es ver que tot això clama venjansa an el cel contra En Combes i tots es seus confreres *embutxacadors* de milions?

III

¿E-hu sentiu, anticlericaletxos d'Espanya i Portugal?

Sí, tots voltros que deshonrau es nom de *republicà*, que de sí no vol dir res dolent, que poria significar tanta homonía de bé com qualsevol altre nom, pero que voltros el feys sinònim de *impio*, intolerant, cap-buix i menjia-capellans, ab ses vostres arrieses i barbaridats contra l'Esglesia i ses persones i coses esglésiastiques; si, escoltauho lo qu'ha succeït no fa gayre an ets Estats-Units, que, com sap tothom, es una gran República, més ben dit, un aplec de Repúblicas. E-hu conta un corresponsal qu'es nostre meteix bon confrare de Manresa *El Pla de Bages* té a Nova York. Es sa rebuda qu'

aquella gran ciutat ha fet a s'Arquebisbe catòlic d'allà, Monsenyor Farley, quant aquest arribà ara de Roma, que'l Papa l'ha fet Cardenal. En varen estar tan contents tothom a Nova York, sensa distinció de secces ni de relligions, de que'l Papa els hagués fet Cardenal Monsenyor Farley! Se constitúi una gran *Junta organizadora* de ses festes, que anà a rebre a bordo del vapor es nou Cardenal, que's-e doná un refresc de primera. Desembarcà an es moll de Manhattan i cap a la Seu tothom! Era tanta sa gentada que hi havia i que l'aclamava, que cubria una llargaria de vuit kilòmetres (casi dues hores) des de Broadway fins a Fifth-Avenue. Es Cardenal anava dins una carrossa destapada, i duya derrera una coa de docents *automovils*.

(¿E-hu sentiu, grans anticlericaletxos de Espanya i Portugal?).—Dins la Seu el reberen més de 10000 deixebles de ses escoles catòliques ab banderoles *pontificies* i *republicanes* (escarrufauvos, grans republicanetxos de Espanya i Portugal, voltros que'n sou tan poc devots del Papa!).—Si haguéssem de contar totes ses festes que li feren an es nou Cardenal, no bastaria un llibre gros. Li donaren una *vel'lada d'honor*, i hi acudi tal gentada, que, ab tot i esser es local immens, s'omplí de gom en gom i romangueren més de 10000 personnes sense porerhi entrar. Pero lo cèlebre va esser es dinar que 125 personatges *no-católics* donaren a Monsenyor Farley. E-hi havia representants de totes ses relligions practicades a Nova York, i banquers i polítics i comerciants de tot pelatge. Feren brindis eloquentissims Mr. Dix, Governador de Nova York; Mr. Gaynor, Sindic de sa meteixa ciutat; el gran Rabi, Dr. Gumermann i molts d'altres. Es President de sa Confederació d'ets Estats-Units, Mr. Taft, no hi pogué assistir, pero hi envia una carta tan expressiva, que creym convenient posarla aquí, per que's veja una vegada més quina casta de republicans i de Presidents de Repùblica

hi ha an ets Estats Units, ben diferents des que s'estilen entre noltros. Diu així Mr. Taft:

•Washington, 20 de janer de 1912.
•Estimat senyor Netz: Me sap greu ab bona veritat no poder asistir an el dinar de convivència social ofert an el Cardenal de l'Esglesia Catòlica Romana. El caràcter del dinar es una bona senyal dels progressos fets per la societat americana en es sentit de la mútua tolerància y de l'estreta y coral (fraternitat entre'ls que aquí representen y mantenen ses diverses relligions y llur organiació. Els no catòlics tenen raó y motiu sobrers per expressar la molta estima que tenen a l'Esglesia Catòlica per la beneficiosa influència qu'exerceix en la nostra societat, oposantse vigorosament a les doctrínes anárquiques, apoyant les lleys, l'orde y l'autoritat constituida. El fet de que'l quefe de l'Esglesia hagi honrat el nom american ab el nomenament de tres Cardenals, es naturalment motiu d'orgull per tots els Americans, satisfets y agratis de veure enlayrats els seus benemérits ciutadans. Li preg tengui presents les meves salutacions y felicitació an el Cardenal Farley, que fa molts anys me honra ab la seva amistat. Vostre afm. William H. Taft.

•E-hu veys, grans republicanetxos espanyols, com parlen i obren es republicans d'ets Estats Units? Si voltros fosseu així, LA AURORA no vos hauria de donar tant de ventim, sino alabanses seguit seguit. Si voltros fosseu com es republicans nortamericanos, ab sos desbarats i poc seny des monàrquics espanyols faria estona que hi hauria sa Repùblica dins Espanya. Si no hi es, sou voltros que'n teñiu tota la culpa! No, grans republicanetxos, no hi ha dins tota Espanya inimicis més grossos de sa repùblica que voltros meteixos. ¡grans marxandos assoleyats!

IV

¿E-hu sentiu, grans carronyes de flastomadors?

Si, se fa precis que'l deixeu an es flastomar? ¿S'es vist may res més criminal que sa boca i es parlar, que es un do de Deu, l'hájem de fer servir per maleir Deu, per insultar Deu, per escupir a sa cara de Deu? Idò això feys o grans carronyes de flastomadors! Per voltros parlarem que anomenau es santíssim Nom de Deu dins ses vostres flastomies! ¡O miserables! ¡O criminals! ¡Sou una pesta endimoniada que mos es venguda no fa molts d'anys de Catalunya! Idò bé, a Catalunya s'es moguda una gloriiosa creuada contra sa blasfemia, ab so nom de *Lliga del Bon Mot*, que ja ha fet i fa moltíssim de bé, i que, gracies a Deu s'estén per fora de Catalunya: ja es a Feroll, a N-

jeria, a Ofia, a Bilbao, a Palencia, a Pontevedra, a Cádiz, a Murcia, Saragossa, Cartagena, Lloret, Madrid. — Es Bal-le de St. Felius de Torrelló (prov. de Barcelona), es nostre bon amic D. Francesc Xavier Vergés, ha fet una crida contra sa blasfemia per acord unànim de tot s'Ajuntament. Aqueix Bal-le i s'Ajuntament son regionalistes.

Vaja, idò, blasfemadors mallorquins, empegueiu vosne de sa vostra obra criminal! Si vos foradaven sa llençó ab un ferro flametjant per cada blasfemia que tirau, encara no vos donarien es càstic que vos mereixeu! I lo ferest serà es càstic que trobareu a l'altre mon si teniu sa desgracia de morirvos ab qualche peccat de blasfemia sensa haverna feta sa penitència que pertoca! ¡Ah males! ¡no hi bouetgeu ab Deu! ¡Per amor de Deu! ¡per amor de Deu! ¡Alerta an l'aqueixa! llençó vostra cremadora! ¡Alerta que no vos fassa cremar per tota una eternitat dins l'infern! ¡Vos ho deym p'es vostre bé! ¡Alerta i més alerta!

V

Calumnies i embuys contra's Clero

En posà un enfilay es paperot socialista de Ciutat es dissapte del Ràm i es dissapte de Pasco, baix des títol de *Lujuria clerical*. Cita una partida de cànons des concilis des segles VIII i IX, aont l'Esglesia repetia ses condamnacions des concilis anteriors contra tota incontinència des Ministers sagrats. Si, l'Esglesia an aquells segles com abans d'ells i després d'ells i avuy encara condamna i castiga tal incontinència, que surt des pecat des nostros primers pares, que s'introduïa des paganisme dins l'Esglesia, qu'era una invasió pagana, qu'entre es pagans era i es una cosa corrent, no privada per cap llei pagana, com es corrent entre es socialistes tal vici, que ells no'l tenen per vici ni per peccat, i que'l practiquen ab sa major desvergonya, com una de tantes llibertats qu'ells pretenen tenir. ¿S'es vista may desvergonya igual? Es partidaris de s'amor liure, a punt de gorà i verro, ganar a retreure si hi ha agut Ministers sagrats qu'han tenudes en vers d'això certes flaqueses, això es, si han imitada qualche mica sa vida des gentils? No sostenen es socialistes que sa vida des gentils era millor que sa des cristians? Idò, per que s'escandalisen tant de que hi ha gués certs Ministers d'aquells que imitaren qualche poc sa vida des gentils, trepitjant ses lleys de l'Esglesia, es més terribles càstics? No, l'Esglesia no ha transigit may ab sa luxuria ni ab sa incontinència, de quisvuya; l'ha condamnada sempre i ha fet tot quant humanament porà fer esveirla o al manco capturarla tot lo possible. No, cap cànón dos concilis que retreu es paperot socialista prova lo que pretén es paperot socialista, sino tot lo contrari: que l'Esglesia no ha permès may s'incontinència an es seus Ministers, i que no ha parat may de castigar ab sa corda grossa es qui se sien deixats dur de tal vici.

I lo célebre es que's paperot socialista diu ses mil brutors des clero des

sigle VIII i IX, pero va ben alerta a citar cap cànón de cap concili per provar que fossen veres tals brutors. De manera que no fa més que acarammular calumnies i més calumnies. I arriba sa seu desvergonya fins a's extrem de dir que «l'Esglesia no pot manejar de declarar ab sos seus canons lo infame qu'es i serà sempre es Clero». — ¿Aont ni quant l'Esglesia ha declarat res d'això? ¡Ment tan alt com es s'Obrer Balear atribuïnt tal declaració a l'Esglesia, que es fals, falsissim que l'haja feta mai!

Pero lo bo va esser es dissapte del Ràm que, en lloc de provar sa luxuria des Clero, com demanava es títol de s'article, va voler prova que «l'Esglesia» an es segles VIII «acordà es divorci (disolució) des matrimonii» i que «admeté la poligamia». — ¿Com prova que l'Esglesia cometé tals barbaritats? Cita uns quans concilis provincials, un de Compiegne de l'any 757, un de Frioul de 796 i un de Verberie de 753. — ¿Que digueren aqueys concilis? Es de Compiegne i es de Verberie permeteren ab algunes cànons certes coses que venien a disoldre vertaders matrimonis, ab lo qual se separaren de sa vertadera doctrina catòlica, que sempre ha sostenguda i defensada sa indisolubilitat des matrimonis.

— Aquells concilis representaven l'Esglesia propiament? Ab allò sobre's vincle matrimonial, no. No eren Concilis generals, que representassen l'Esglesia universal; no eren més que concilis provincials, que no representaven l'Esglesia més que en quant sostenien sa doctrina de l'Esglesia. En lo que se'n separassen, no representaven l'Esglesia en cap manera. Així es que el Papa may aprova tals Concilis ni l'Esglesia universal les ha regoneguts cap autoritat respecte de aquelles coses que decretaren contra sa doctrina de l'Esglesia. De manera que es completament fals que l'Esglesia, com ment es paperot socialista de Ciutat, an es segles VIII «acordà» «es divorci» o disolució «des matrimonii». No fou l'Esglesia; foren més aquells dos concilis provincials que, en cap manera representaven, respecte d'allò, l'Esglesia. — ¿E-hu veu s'Obrer Balear com no es ver lo que ell assegura que «es impossible que cap catòlic de bona fe se atrevesca a refutar» aquells cànons de tal concili? Ja hu veu si mos hi atrevim! No sols els-e refutam, sino què mos ne feym un nuu a sa coa!

— I es Concili de Frioul? — ¿que digué aquest Concili sobre matrimonis? Entre altres coses, que «aquells qu'hi hiven contret matrimonii, essent parents en grau prohibit» i sensa sa oportuna dispensa, «els-e separaran i castigarán, i no's porán tornar a casar», pero «si sa vida de fadrins els es impossible», «així meteix se porán casar». — I això, jo grans socialistes de s'Obrer Balear! es contrari a sa indisolubilitat des matrimonis? — O no sabeu, grans bobians, qu'es parents en grau prohibit que, sensa dispensa, contreuen matrimonii, tal matrimonii es nul, no es matrimonii ni un sant remey; i per lo meteix, es qui contreuen així, no queden gens lligats ab so vincle matrimonial, i per lo meteix se poren casar ab qualsevol altre fadri

o viudo? Per lo meteix es Concili de Frioul no va dispondre res contra sa indisolubilitat des matrimonis. — Per que, idò, es paperot socialista retreu

tal Concili? Senzillament, perque no sap qu'es metjena. Es que parla per boca de ganso.

DE TOTES ERBES

Més ventays an En Juan Monserat de Lluchmajor.

Encara n'hi haurem d'encivellar uns quants més an aqueix socialista Lluchmajorenc sobre el famós Comte d'Espanya, qu'ell maltractà d'una manera tan indigna, ignorant completament qui era ni deixava d'esser el Sr. Comte.

23.

Es Capitanatge General des Comte d'Espanya fins que va esser mort el rey D. Ferran VII.

Ab tot lo qu'hem dit, el Comte d'Espanya s'era fet coneugut dins tota Espanya i fora d'Espanya. Així es que dia 14 de mars de 1828, S. M. Carles X, Rey de França, li concedí la gran creu de la Reyal i Militar Orde de St. Lluís; dia 29 de mars de 1829 es *Tres Estats de Navarra*, aplegats en Corts, li concediren *Carta de Naturalesa* d'aquell Reyne; dia 5 d'octubre d'aquell mateix el Rey D. Ferran el fa *Gentil-homo de Cambra ab exercici*; i, com el Rey se casa ab la princesa napolitana D.ª Cristina, es pare d'aquesta, el Rey de les Dues Sicilies, concedeix an es nostre Comte sa gran creu de la Reyal i Militar Orde de St. Ferran de Nàpolis. — Si, el rey D. Ferran, després de caure viud tres vegades sensa cap fi, se casa dia 9 de desembre de 1829 ab sa seu neboda fiya del Rey de Nàpolis, la princesa D.ª Cristina, que tenia fama de *liberal*. Com se va sobre qu'esperava infant, tant ella com sa mare, germana del Rey i tots los seus, per prevenir es cas de que s'infant fos una nina, lograren que D. Ferran dia 29 de mars de 1830 promulgà com a llei i pragmàtica su revocació que ses Corts de 1789 demanaren a Carles IV de sa llei que ses Corts de 1713 posaren ab el rey D. Felip V, establint que ses dones no poguessen heretar sa Corona d'Espanya. Això va esser un mal cop a sa causa de l'Infant D. Carles; sa llei de 1713, no deixant Ferran VII cap fiy mascle, donava sa Corona a D. Carles; s'acord de ses Corts de 1789 elevat a llei per Ferran VII, si aquest deixava una fiya, donava sa Corona an aquesta. Això preocupa fondament l'Espanya política. A la fi la reyna Cristina dona a llum una nina: D.ª Elisabet, i el Rey, son pare, li fa tributar els honors corresponents a l'hereu de la Corona. Allò era una provocació massa grossa a D. Carles, que encara no's volgué moure. Dia 30 de janer de 1832 neix una altra nina de D.ª Cristina, lo qual alegrà es partidaris de D. Carles i contrarià es liberals. Ab això el rey D. Ferran comensa a posarse malament i malament de sa gota; dins es 'gost i primeria des setembre ja no poria firmar. Era precis anomenar un Regent. — Qui havia d'esser aquest? Es ministre Calomarde feu comprendre a D. Ferran i a D.ª Cristina que, si escluien de sa Regència l'Infant D. Carles, sa Nació s'alsaria a favor d'aquest. Aquí foren ses bones. Proposen a D. Carles de que D.ª Cristina sia sa Regent i ell es seu Conseyer; i D. Carles e-hu refua. Li proposen de que ell sia Regent i que també hu siga la Reyna; i ell contesta que en consciència no hu pot admetre ni abandonar es drets que es seu neixement li donen; i que, si'ls abandonava, Deu n'hi demanaria conte. Això fong dia 17 de setembre (1832). El Rey estava a punt de badayar, i D.ª Cristina se

va veure perduda; i dia 18 va consentir en que'l Rey revocàs lo qu'havia fet dia 29 de mars de 1830 a favor de sa seu fiya, i que's restablís sa llei que donava sa Corona a D. Carles. El Rey així hu volgué fer, i manà estendre es documents oportuns; i tot ab u li entra un desmay, i fothom ja el donava per mort, i saludaven D. Carles com a Rey. Pero D. Ferran cobrà; i compareix d'Andalucia sa seu cunyada D.ª Carlota, *liberal exaltada*, i feu girar sa truyta. Esqueixà es documents estesos que restablissen sa successió de D. Carles; el Rey ana millorant, i ja va haver mudat de sentit, pronunciàntse tot a favor de sa seu fiya, com hereua de sa Corona, i es Ministeri d'En Calomarde va haver de buydar i puja En Zea Bermudez, i dia 6 d'octubre anomena Regenta del Reyne D.ª Cristina, An aquell entremix sembla que gent grossa, partidaria de D. Carles, se'n anaren an es nostre Comte d'Espanya, Capità General de Catalunya encara, a proposarli que eridàs a les armes es carlistes catalans, i que ab ell, i ab tota sa forsa que tenia baix d'ell, reyalista casi tota, se presentàs a Madrid a desbaratar ab un cop de mà es plans de D.ª Cristina i D.ª Carlota que tenien secretada sa voluntat del Rey per privar D. Carles des trono contra tota justicia. El príncep de Lichnowsky, bell oficial que servia baix de ses ordens des Comte d'Espanya, primer dins la Guardia-Reyal de Ferran VII i després dins s'exèrcit carlista a Catalunya, posa dins sa seu obra *Souvenirs de la guerre civile dans l'Espagne* que li seria estat fàcil an es Comte d'Espanya fer tot això perque tots es governadors civils i militars de Catalunya eren devots seus, com e-hu eren també es dos regiments de *Guardies Royals*, que hi havia a Barcelona i tota sa demés forsa del Principat, tret d'alguns oficials, que no haurien pogut aturar en res ni per res. Pero aqueix pla, qu'hauria entusiasmàt qualsevol altre Capità General manco eseruplós qu'hagués estat ab ses condicions des Comte d'Espanya, i hagués professades ses seues idees polítiques, no'l va porer admetre el Sr. Comte, i no'l admíté per lo que sempre havia dit: que, fins i tant el rey D. Ferran fos viu, D. Ferran era el Rey, i e-hi havia que acatar tot quant ell manàs o dispongués per ell meteix o per qualsevol apoderat seu. Si, el Sr. Comte els ho digué ben clar an es qui li proposaven allò, qu'ell estava dispost, tot d'una que'l rey D. Ferran hauria badayat, a proclamar D. Carles per Rey; pero que no esperassen qu'ell mogués un peu en tal sentit mentres D. Ferran fos viu ni que contrariás may se voluntat del Rey, fos quina fos. Així era es Comte d'Espanya. — No es ver qu'aqueixa integratidat de consciència an aquelles circumstancies, en que per tot arreu no dominaven més que ses passions avalotades ab un sentit o ab s'altre, es excepcionalment heroica? Aqueixa actitud des Comte d'Espanya demostra sa altesa i sa escelsitud des seu caràcter, digne de tot respecte i de tot elogi. La reyna D.ª Cristina ni es seus conseyers no hu tengueren en conte, i dia 11 de desembre (1832) llevaren de Capità General de Catalunya el Sr. Comte, sabent lo afecte qu'era a D. Carles, i a-les-hores se'n vengué a Mallorca ab sa seu família, aont tenia es bens i sa casa.

No hi estigué gayre. S'interés que

tenia pe'sa sort d'Espanya i ses ins-tançies des seus amics polítics feren que dia 25 de janer de 1833 desapareguts de Mallorca, embarcantse d'amagat cap a Génova; d'allà passa a Marsella dia 5 d'abril, dia 17 següent s'espitxa a Montpellier i després a Tolosa; se ven ab Mr. Villele, antic Ministre del rey de França Carles X, i llavè ab D. Tadeu Calomarde, desterrat per D. Ferrán VII. El Capità General de Catalunya, general Llau-dier, denuncià, dia 12 de matx (1833) tot això an es Govern de Madrid, suposant que's Comte d'Espanya i En Calomarde preparaven un alsament carlista a Catalunya. Es Govern de Madrid reclamà an es de França que decentàs de sa frontera espanyola aquells dos personatges. Aquell Go-vern que los vel-lava d'aprop, els internà França endins, i es nostre Comte se'n hagué d'anar a Blais. — Ha-via ell tal volta abandonades ses seues idees d'estreta fidelitat an el rey Ferrán VII? Ja no era el militar i el cavaller d'altre temps, que per res del mon hauria donada una passa contra'l Rey? No, no havia mudat gens envers d'això el Sr. Comte. Lo que hi ha que ell tenia ses seues con-vicions polítiques, segons ses quals negà més que l'infant D. Carles era s'hereu de la Corona, no deixant don Ferrán cap fiy mascle; i veient prop sa mort de D. Ferrán i que's contrariis de sa monarquia pura i tradicio-nal se preparaven per impedir que morri D. Ferrán s'assegués an es tro-no D. Carles, ell volia estar a punt de alsar bandera per D. Carles tot d'una que D. Ferrán fos mort, pero may-mentres D. Ferrán fos viu. Aqueixa era s'actitud des Comte d'Espanya, caplevant per devora sa frontera d'Espanya, esperant els aconteixements, qu'estaven tant a la crema.

Mentre tant es partidaris de Don Carles no dormien gents preparantse per lo que veyen que se'n venia a passes de gigant.

D. Ferrán volgué proclamar solem-nement sa seuia fia Elisabet hereua de la Corona; convoca corts dia 4 d'abril, que's ieueneixen dia 20 de juny, i juren D.ª Elisabet Princesa d'Asturias, això es, successora de son pare an es trono. Es seu oncle D. Carles, que ja s'era retirat feya mesos a Portugal, se negà a regoneixerla per tal; D. Ferrán va perdent ses forces, i s'neaba sa seuia vida dia 29 de setem-bre (1833). — An es seu derrer testa-ment de 12 de juny de 1830 anomena-va un *Consey de Govern* que faria constat i assessoria la Reyna, i posava fins i tot *suplents* per si alguns del Consey faltaven: un d'aquests suplents era es Comte d'Espanya. Lo qual indica es gran concepte en que el Rey el tenia. Tal disposició testa-mentaria no va tenir lloc; es Comte d'Espanya no la poria acceptar, no regoneixent, com no regoneixia, sa fia de Ferrán VII com hereua llegitima de sa Corona, sino que hi rego-neixia D. Carles.

Mort el rey D. Ferrán, es Comte d'Espanya regonegué per Rey d'Espanya D. Carles, i se posa incondicio-nalment a'ses seues ordes. D. Carles l'envia a Catalunya a dirigir com a Capità General ses forces carlistes, i ell ja cap a Catalunya s'es dit! Es ge-neral carlista Guergué s'havia d'acostar a sa frontera per protegir s'entrada del Sr. Comte; pero En Guergué n'estava gelós, i s'estimava més no haver d'estar baix des Comte, i per aixo, en lloc d'acostarse a sa frontera, se'n allunyà. Es Comtes'arris entrat a Catalunya per sen conte; pero té sa desgracia de caure en mans d'un destacament francès, que's se'n du a Perpinyà, i es Govern d'En Lluís Felip el fa dur a s'altre cap de França, tancantlo dins sa ciutadella Lle, ab una guardia per que no fogis. Ell va fer tot quant va pover per

escaparlos; fins se fingí malalt per espay de devuyt mesos. Res li valgué, no va pover fogir fins an es juny de 1838, que va haver de recórrer més de dos mil llegos per pover arribar a Andorra, i entrar a Berga dia 1 de juny, aont el varen rebre ab un entusiasme may vist.

Dissapte qui vé veurem, si Deu ho vol, lo que va fer com a Capità Gene-ral de Catalunya per D. Carles es nostre Comte d'Espanya i de quina maniera tan desgraciada acabà sa seuia vida tan honorable a mans des meteixos qu'estaven més obligats a defensarlo.

N'Elienoreta

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que Na Trec-a-trec ja m'agasa s'olla des brou de gallina, i embolicantse sa cadenota ja es partida cap a ca's Vey-Orqués, *trec-a-trec* per demunt sa teulada, *trec-a-trec* per de-vall es bufet.

Es Vey-Orqués de dins es llit aont estava tot abatut i ab una engronya-dura ben alta de punt, pega crit com sent tal estabó, i diu:

— Qui dimoni es qui se'n vé a xe-remirarme ab aquest telebestaix?

— Som jo, mi senyor! diu Na Trec-a-trec, una criada de vostra mercé i de mi senyora la senyoreta Elienoreta.

— Callant diu es Vey-Orqués. — No la manomens per res an aquella polissona, que no es més qu'una polissona que'm fogí per casarse ab En Bernadet.

— No res, diu Na Trec-a-trec, ¿que poren entrar?

— Entra! diu es Vey-Orqués.

— Na Trec-a-trec *cas!* se'n entra dins sa cambra; i, com es Vey-Orqués la me veu ab s'olla, ja li diu, mudant de canent:

— I que me tornes dur brou, gran pitxoria?

— I d'aquell més de ronyó clòs! diu Na Trec-a-trec. — Un brou que parla i que ets angles chi canten! Vaja l'ha de tastar! Ara meteix n'hi'n duré una es-cudelleta, calentet com es! Es de gallina véyal i ja sap vostra mercé que gallina véya fa bon brou.

— Si que dius ver, s'esclama es Vey-Orqués. Sobre tot, dumé'n una escudelleta ben al raset ara meteix, qu'estic segur que'm tornará l'ànima an el cos.

— Na Trec-a-trec se'n va dins sa cuya-na, umpl d'aquell brou una bona es-cudelleta ben plena, i la presenta an es Vey-Orqués, que la s'etzbá ab una tímbara.

— Bono! va dir ell, i lepantse'n es morros, ija me'n pot dur una altra! per-que si bo era es brou de ses altres ve-gades, no sé si aquest encara hu es més! — O quin brou tan bon! Se veu que tens unes mans beneides per ferne!

Ab això Na Trec-a-trec ja li tornà presentar una escudelleta d'aquell brou ben al raset; i es Vey-Orqués *glec! glec!* el se torna etzibar ab una timbo-la.

No'n volgueu sobre pus: se'n arribá a calar set escudelletes.

— Que me'n direu? Ell ab aquell brou dins el cos es Vey-Orqués pareixia un altre homo! Anava de berbes, tirava potxes i alabava fins part demunt es nigrils es tranc de Na Trec-a-trec per fer totes ses coses, sobre tot, brou, fins arribá a dir:

— No't pots figurar lo agrait i agrait que t'estic jo Trec-a-trec per aquest brou que ja va tres vegades que'm dus. Si no fos per tu, ja seria mort i re-de-mort! Me seria mort com un ca-dins aqueixa cambra. Així es jo Trec-a-trec! que'm pots demanar qualsevol cosa qu'estiga en sa meua mà; que, per grossa que signa, jo la t'accediré!

— Idò bé, mi senyor, diu Na Trec-a-trec, lo que li demán es una d'aquel-les llocades que capleven dins es seu-jardi que la seuia fieta mi senyora la senyoreta Elienoreta e-hi jugava com era menuda!

— No la manomens an aquella polissona, diu es Vey-Orqués, i tu dute'n sa llocada que vulgues.

— Molt bé! i que Deu li pac la ca-ritat diu Na Trec-a-trec.

— Ja li estreny cap an es jardi i tria-sa llocada més avenguda de totes: dotze pollets com un mel-lata i sa llo-queta qu'era com una tarongina, tots ab una plometa d'or i una de plata, una plometa d'or i una de plata; i cada vegada que feyen *piu! piu!* els-e botia des bec una perla i un diamant i una perla i un diamant. Na Trec-a-trec e-hi posa tot dins una panereta, i de d'allà volant com un estel cap a ca'n Bernadet!

E-hi arriba, i s'afica dins sa cambra de N'Elienoreta, que va romandre tota embambada devant aquella llocada tan galanxona i etxerevida; i En Bernadet si que s'hi va embadalir fort.

Una altra ferent espants per Hare, de tal manera que En Pere i en Juan se'n temeren, i diuen a Na Batriu i a Na Bet:

— No sabem que deuen tenir Na Ca-ra d'ase i En Bernadet! — Veyam si se-rà que ja tenen sa llocada qu'heu de presentar totes tres! Si veyeu Na Trec-a-trec, convendria ferli dir qu'e-ra aqueix truy que feyen just ara.

Na Batriu i Na Bet guayten una mica, aluyen Na Trec-a-tre, que es-tava a l'aguayt per pegarlos un altre porro, donantlos figues per llenteres.

S'hi acosten aquelles dues cloris, i ja l'escomenen, fent es desintès:

— Ola Trec-a-trec! — que tal com te val!

— A mi'm quetala bé, diu aquella mendregolina. — I a voltros?

— A noltros bé! diuen elles dues. I escolta, Trec-a-trec! — Ja saps que som amigues teues noltros dues!

— No he de sebrel diu aquella revelera.

— Idò mira! diuen elles acostantsh i ben acostades. Mos has de dir una cosa ab tot secret, i te juram que no hu-sebrà negú que mos ho hages dit.

— I qu'es que vos he de dir? diu Na Trec-a-trec.

— Si teniu ja sa llocada! diuen elles dues. — No mos has d'enganar per amor de Deu! — has de dir ben ver!

— O que'm sap de greu i que me'n sap d'havervosho de dir! s'esclama Na Trec-a-trec. — Per amor de Deu no'm destapeul! que si mi senyora hu sabia, me feya xeroya! No me'n escaparia!

— No tengues ansi! diuen elles, di-guemoshos tot, ben descansada!

— Idò, diu aquella, tenim un disgust de mort perque sa llocada qu'haurem de presentar, mos es sortida lo més esguerrada: son uns pollets batzans, que solds veurelos ja afarten! — Llavor que sempre puden de bruts que van. I no hi val ferlos nets, perque a l'acte se tornen soyar, pero ben soyats. Vaja, lo que's diu aquesta vegada mos dona-reu es brou, pero ide quina manera! Non'n volgueu sobre més: sa meua senyoreta n'està malalta, i va més alisa qu'un qu'ha venut a esperar.

Na Batriu i Na Bet s'ho varen creure tot, i se'n van correns an En Pere i an En Juan a contarlos es sementer que's havia fet sa polissa de Ma Trec-a-trec, ben segures de qu'era ben ver.

En Pere i En Juan no foren tan bons d'emblanquinat, i hu posaren en co-rrantena, i les digueren an aquelles pastanagues:

— Ja poreu veure si vos aguau i si feys es cap viul! — No vos neieu de Na Cara d'ase ni de Na Trec-a-trec! que son més polissons qu'un gat negre! — M'engana! — no mos tornin donar es perboc! Si'l mos donen, ja estam per-duts per a sempre!

Sobre tot, arriba es dia que N'Elienoreta, Na Batriu i Na Bet havien de presentar cadascuna sa seuia llocada a veure quina la presentaria més avenguda. El Rey crida tota la Cort, i devant tota sa senyoria fa compareixer aquelles tres, i ja les diu:

— No res, ja poreu esser partides a presentar cadascuna sa seuia llocada, a veure quina la presenta més avenguda.

Se'n van totes tres cada una sa seuia cambra a dur sa llocada; i Na Batriu i Na Bet se'n hi van correns, ab unes passotes lo més baldrumeres. Elles lo que volien e-a passar devant a N'Elienoreta, deixarla derrera.

I ferent tanta de via, que li guanya-

ren de més de la mitat; i se presenten devant tota la Cort cada una ab sa seuia llocada: dotze pollets batzans, tots bruts de lo que no dic per respecte i compassió des nas des qui m'escolten. Era qu'aquells animalets havien pegat fort an es vert, i anaven desbarcats de ventre, i li amollaven a la descosida allà ont se trobaven. Ja poreu pensar ses catifes d'aquella gran sala aont estava reunida la Cort com devien romandre ab tants de roys com e-hi feyen aquells vint i quatre pollets batzans.

Com el Rey va veure allò se posà fet un Nero, i tots es senyors de la Cort que s'estrenyien es nas ab sa mà i se giraven a una altra banda per no sentir aquell pudor i per no veure aquella llebrosia des vint i quatre pollets batzans.

El Rey, treyent foc p'es caxals va dir a Na Batriu i a Na Bet:

— Ah grans brutanxes! — I heu ten-güda cara de presentarlos ab aquei-xes enderries de pollets batzans? — Sortiu-me d'aquí dins, grans noningunes vol-tros i es pollets i es pollets i voltros!

— Xol xol xol! se posaren a cridar tots es senyors an aquells pollets i a ses qui els-e menaven, que se'n varen haver d'anar més que depressa per no esserhi demés; i En Pere i En Juan que tirauen llamps i pestes, i s'arrabassaven es cabeyns un grapat ab cada mà, com veyen qu'aquelles dues grosserades eren quedades tan malament, pero tan malament.

Mentre tant se presenta N'Elienoreta ab sa panereta. Com es devant el Rey i tota la Cort obri sa panereta i posa demunt una tauleta es dotze pollets i sa lloqueta: es pollets com una mel-lata i sa lloqueta com una tarongina, i tots ab una ploma d'or i una de plata; i cada vegada que feyen *piu! piu!* i venga p'es bec una perla i un diamant, una perla i un diamant.

Com el Rey i tota la Cort veren aquella bellesa de llocada, romangueren ab sos cabeyns drets, i tothom rompe ab mansbelletes, cridant:

— Aquesta ha gonyada s'acció! — I ha gonyada!

— I el Rey llavor va dir:

— No hi ha remey: aquesta l'ha gonyada! — Aquesta ab En Bernadet haurà d'esser s'hereua de la Coronat!

— Quina llàstima, deya tothom, que tengu sa cara d'ase!

— La hi tenga no la hi tenga, diu el Rey, ella es sa qui ha gonyat, i forst!

Ara veurem dissapte qui vé, si Deu vol, com acabá sa cosa.

(acabará)

JORDI DES RECO

J'ara escoltau

EN VERA-VEU.

J.

Vida socialista

3

(Un desconegut)

També parlam per s'Obrero Ba-lear.

Sa mà d'un desconegut — deya es paperot socialista de s'altra dissapte — ha atentat contra sa vida del rey d'Italia, que per sort no va tenir res de nou.

— Ay, un desconegut? I es socialis-tes de s'Obrero Balear? — no saben qu'es qui va tirar contra aqueix rey, es un germà seu, es un revolucionari com ells, es un inimic com ells de s'orde constitut, es com ells un «desequilibrat»? — O no'l volen regonèixer per socialista avansadíssim an En D'Alba, s'autor de s'atentat? Veyam, Obre-roba de l'orde, — mos voleu dir què es lo que vos separa d'ell en l'questió de idees i de programa? — Mos voleu dir per quines raons la detestau an aquesta mà criminal? O no anava a realisar lo que tant li predicaven i voltros sabeu de cor, això es, sa igualtat universal, es total lliber-llament de ses classes socials, sa des-parició des present orde de coses,

ben contrari an es que voltros voleu i somiau!

¡Hala, socialistes de l'engà, mos-trauvos així com sou! no doneu se-nyals de farisaisme! no sieu inconse-güents! Perque la veritat! si sempre hu fósseu consequents i feels an es vostro programa, ara, com en altres ocasions, havieu d'aplaudir s'herois-me d'En D'Alba, li havieu de dedicar parrafades d'elogi; pero no hu sabeu esser consequents, no sabeu seguir sempre una meteixa conducta... Perque, si ara sembla qu'il detestau, vos gos missions que, si demá'l fuse-llen an En D'Alba, tot d'una vos al-sareu contra es tribunals i los direus mil infamies, los direus injusts, reaccionaris, oscurantistes. Ni més ni pus! Així hu soleu fer sempre. Que es un crim abominable i es catòlics i tota sa prensa sensata el condamna? Idò llevonys baua sa boca voltros per defensarlo, per justificarlo, per disculparlo.

De socialistes de l'engà!

4.

Llista d'honor des socialistes

Crèyem qu'era més hermós donar per Cap-d'any se lletania de precoci-dats socialistes, comeses durant es dotze mesos anteriors, pero hem pensat: i es socialistes i es no socialistes, no agrairán més que los serveis que ses notícies de l' hora? Suposant que si, vetaquí alguns casos de sustracció socialista, registrats enguany.

1. *Janer i Cocentaina* (Alacant).—S'Agrupació Socialista decreta s'es-pulsió des company Rafel Ferri per motiu d'observar una conducta con-traria a ses idees d'es partit.. i per haver fet volar certes candidats.

Diuen que sa raó qu'ha decidit s'espulsió, es estada sa segona de ses citades.

Diuen també que dins s'Agrupació e-hi havia rivals que's desafiauen a veure qui tendria sos angles més llargues.

2. *Janer i Erandio* (Bilbao).—Sa Sociedad de Descarregadors des Moll avisa ses colectividats obreres que vajin alerta an es «company» Julià Antiga, el cual, ademés d'apoderarse indegudament de 80 pessetes, s'ha arreglat sa documentació de manera que puga passar per tot com a bon socialista. Aquesta habilitat ja li ha servit per enganjar es trebayadors de Sant Sebastià i de Eibar.

3. *Janer i Avilés* (Oviedo).—S'Agrupació i Juventut Socialistes fan a sebre que se correspondencia d'aquí en envant no se dirigesca an En Lluís Rodríguez, perque l'han espulsa: 1er per haver fet traïció a una vaga (huelga); i 2° per haverse incuat de doblers que no eren seus.

Diuen qu'an aquest aprofitat dei-xable des cap-pares socialistes, s'Es-tat li concedirà dins breus dies una bona recompensa, això es, li donarà habitació a un *grand hôtel*, ben menjat i begut i roba neta, per espay, tal volta, de tres anys, dos mesos i un dia.

4. *Febrer i Oviedo*.—Sa Sociedad de forniers «La Nocturna», en Junta General, ordinaria, acusa de traidor a sa causa En Santos G. Bayón, entre altres raons molt poderoses, perque, com-e Secretari qu'era, va re-cuir 25 pessetes de sa caixa.

Gracies—diuen essocis,—qu'aqueys servics mos han sortits baratets en-cara!

5. *Febrer i Jornelos de Monte*.—Se'n va de sa Sociedad de Obrers de Canteres, sense porerse despedir, es company Victor Ansio.

Es nostre gust es ferho en son nom, al mateix temps que ferlos a sobre an es socialistes de per Mallorca que de sa caixa social se'n havia duytes 70 pessetes.

6. *Mars i Madrid*.—Sa sociedad de «Peons caminers des Municipi» domiciliada en es Circol Radical de sa

Cava Baixa, ha sufrit una sensible pèrdua.

Es president, convengut am so tresorer i es secretari, es fuit am 783 pessetes, que constitueu es fon-dos socials.

Perque es seus companys no'l denunciassen, tengué sa previsió de deixar escrita una carta p'es president des Circol dignuent que, si diuen una paraula, se venjarà de casta forta; ademés, justifica sa sua estafa di-guent que no ha fet més que seguir ses teories esposades p'En Lerroux demunt «El País», fa temps ja.

Aqueix digne corregional mereix un premi, perque, a dir ver, demosta-resser més viu i més collectivista qu'es nostros budiuns de Mallorca.

5.

Un altre escalabrat

E-hu comentia es meteix *Obrero Balear*.

Es company Melià, redactoretxo de *Vida Socialista* (Madrid), ha comparegut an es Tribunal i es fiscal demana que'l condamnin a vuyt anys i un dia de presili, per agravis an el Rey. «Aqueix company—diu s'*Obrero*—ja sufreix actualment sa pena que li posaren per un article d'En Pau Iglesias que's publicà dalt sa meteixa revista.»

Ah, idò! voltros vos pensau que amb això de socialisme i revolució i anarquia no hi havia osques: pero anau ben errats de contes; que no es tot bufar i fer ampolles, not!

K.

Sa vaga minera i s'*Obrero Balear*

Es penúltim *Obrero Balear* mos sor-tia cantant victoria definitiva, sobre sa trista vaga de miners d'Inglaterra. Com si tot estás arreglat ja; com si ets obrers haguessen triunfat a les totes; com si es patrons s'haguessen humiliats an es peus d'es treabay-dors; com si hagués sortit es sol clar de sa pau i des salari minim. Ca, fiyets; que hi estau enrera d'osques!

Figuraus qu'es conferenciants (obrers i patrons) i es Govern no sa-ben quin camí han de prendre; i si se mouen, no fan més que ensopregar i denar carabassotades a sa paret a cada passa que donen. Es Govern meteix no sap lo que vol i es miners a l' hora d'ara no saben lo que demanen; es propietaris no arriben a se-bre lo que neguen.

Figuraus que sa majoria des pro-prietaris no s'oposa per complet a sa concessió des salari de 5 xelins p'ets obrers grans i 2 xelins p'ets obrers joves, empero no'l concediran mentres no estiguén tots conformes.

Sa minoria des propietaris no admetrán sa inclusió d'aquestes cifres, 5 i 2, a ses clàusules des conveni, men-tres no la hi obligui una llei parla-mentaria.

Es Govern no les inclourà an es bill si no hi consenten tots es seus amics de major influencia.

Molts de lliberals inglesos no votar-ràn es bill am tals modificacions, mentres no hi estiguén conformes tots es propietaris.

De manera qu'encara no saben ets obrers de que van: i uns i altres, es Govern i es capitalistes, i es capitalis-tes i ets obrers, no fan més que donar voltes a sa sini, mitx desesperats. De manera que no se pensin es nostros so-cialistes beninoris que ja tenen es drap ben posat, perque encara hi ha qui té posades ses tisores; pensin que los ne queden molts de terrossos.

Com es ara, es representants des miners, qui conferencien directament am so Govern, i es propietaris, sem-blent tot lo mon; semblen qu'estan au-torisats per acceptar un arreglo am sa base de saconcessió de «5 i 2». Idò no es ver. Ara farà unes tres setmanes, es'caporal des partit laborista, Ram-say, proposá a sa Cambra aquesta formula des «5 i 2» creguentse tothom

qu'estava autorisat; pero no hi estava més que per sa Comissió executiva, la cual no es altra cosa que una simple mandataria de sa Conferencia Nacio-nal de sa Federació, Conferencia constituïda pes delegats des districtes am s'objecte de guiar sa Comissió exe-cutiva en ses determinacions. En Ram say idò se va extralimitar i es dia si-guent li negà sa Conferencia sa seu-a autorisació.

De manera qu'és problema no queda resolt; al contrari.

Dirán alguns que s'u es dos per mil torna an es trebay, fent traició noble a sa causa sindicalista. Pero i això ¿qué suposa? res. Ell ses ges-tions de sa Comissió executiva, queaconsejava sa tornada an es trebay, no eren jens escoltades dissapte pa-sat; ets obrers no-més produien per-turbacions, no-més espenyaven sa maquinaria de ses mines, no-més apedregaven es principals edificis, no-més feyen (i fan) amenasses d'u-na vaga més general i més terrible!

Sa pau per tant no está firmada ni a punt de firmarse.

A l' hora d'ara se diu, per cosa aproximadament certa, que ja van més de 460 milions de jornals perduts; i deu milions de lliures esterlines per-dudes pes vagistes. (Docents cin-quanta millions de pessetes)

Ara comparau això am s'optimisme fals i inflat de s'*Obrero Balear*.

Com-e nota final—que prenim de sa prensa més ben informada d'Espanya i de France—diuen qu'es vagistes més vius i de més llarga vista se mostren publicament queixosos des seus cap-pares, perque s'estan entregant a la gran vida am sos fondos de ses caixes obreres, mentres sa sua situació es ben precaria, fins an es punt de que milenars de famílies passem fam i no son més qu'espèctres de sa miseria i de sa desolació.

I llavòr que diga s'*Obrero Balear* que «aqueix conflicte se pot soste-nir sense pèrdua d'energies», que la cosa va com una seda!

L.

Capta a favor d'En Pau Iglesias

S'*Obrero Balear* publicava dissap-te passat lo que se recauda per Ma-llorea a favor d'En Pauet Iglesias, que forma sa minoria més compacta des Parlament espanyol. Sa suma pu-java a 15 ptes.

Quant veym aquesta llomsa que ha d'arribar en mans d'un diputat que, per esser precisament socialista, viatja per Mondariz, per Lisboa, per Paris, per Copenhague; d'un diputat qui menja per tot de primera sense que may per may sa detenció d'un agitador socialista, com En Lladó l'any 1910, li haja feta fer males di-gestions, hem de pensar: res més in-fame que s'esplotació de s'hom i s'hom meteix, sobre tot per s'hom socialista.

Sa raó està en so fet innegable: i es que s'esplotació socialista no va contra sa meteixa societat no-més, no va no-més contra lo més intim de sa vida social, qu'es s'orde, sa pau, sa fraternitat universal, ses gerar-ques naturals, sino que primer que tot atenta i passa per demunt lo que més afecta an es benestar, a s'eleva-ció, an es progrés i an ets interessos econòmics de sa meteixa honrada classe obrera.

Aquesta esplotació socialista es es-sarcasme més cruel qu'han inventat es comuniters per fer befa de sa bona fe des trebayador.

Es s'esplotació des traidors, perque aqueys, fingint voler llibertar es po-ble obrer de sa inicua esplotació des capitalisme, diuen an es trebayadors: ja alerta, que vos esploten!—i mentres tant ets fan es seu negoci derrera derrera.

Es s'esplotació convertida en pro-fessió reproductiva! Es s'esplotació,

no sols des trebay i de ses males con-dicions en que se fa, sino de sa trista situació econòmica i moral de ses classes obreres.

En es nostre cas, s'*Obrero Balear* representa s'esplotació intelectual i moral d'ets obrers; sa capta p'En Pau Iglesias representa s'esplotació de sa seu miseris material.

Si es socialistes pensassen una mi-ca per conte propi...

Secció local

Bon acord

E-hu es es que se prengué dilluns prop passat, dia 8, a la Sala de s'Ajuntament, aont per exitació de la Exma. Sra. Presidenta de sa Junta de Dames de Palma, el Sr. Batle de Manacor convocà reunio magna, conviandhi ses autoridats militar i judicial i demés funcionaris públics, presi-dents de societats, representants de la prensa i moltes altres entitats ma-nacorines.

Indicà el Sr. Batle s'objecte de sa reunio i lletgí el Sr. Secretari sa carta rebuda de Ciutat. Llavors se tracta de la cosa, i reynà bon sentit pràctic, i tots demostraren vius desitjos de que Manacor no romanga derrera en lo d'ajudar a sa caritativa i patrio-tica obra d'aussiliar ses víctimes de sa guerra de Melilla.

Per indicá d'l P. Benet Riera, Prior del Convent de Dominics, s'accordà dir una missa en sufragi des morts a sa guerra de Melilla. També acordà que durant aqueixa missa, se fas-si una capta, per socorrer es ferits de sa meteixa guerra, i llavors celebrar un gran concert musical an es Centre de Variedats, preguenthi part es bene-mèrit artista. D. Miquel Riera i algunes bandes que també se son oferides, lo meteix qu'altres elements d'impor-tància. Es producte de tot això se destinará tot a ses víctimes de sa guerra de Melilla. Ets empresaris des teatre i sa fàbrica d'electricitat no volen res des local i des llums per tal concert.

Jala manacorins! Se tracta de socorrer es nostros germans estimadissims, que, ferits pe' sa traidora faus de sa Mitja Lluna, ab sanch de ses seves venes han regada sa terra africana, defensant s'honor i sa dignitat i es benestar de tots noltros. Així, idò, sa nostra ànima a Deu nostro Senyor, oferintli sufragis p'és morts i socors p'és vius. Així hu hem de fer si volem esser bons cristians i bons espanyols.

Hem rebuda sa Memoria que, com ets altres anys, ha publicada es Monte-Pío de Manacor sobre sa seu-a ges-tió durant l'any 1911. Se veu que tal societat va endavant i que segueix sent bé a molta de gent. Bé recordareu que entany, com va fer aquella pedrada devers es matx, aqueixa societat repartí entre es ferits de sa pe-dra 5000 pessetes.

Han anomenat Director de sa Granja i Escola pràctica d'Agricultura, fundada no fa gayre, s'il·lustrat i en-tès enginyer agrònom D. Adolf Vas-quez Humasqué. Deu fassa que tots ne tenguem profit. Ara es bona hora de desxonfirmos i a veure si treym raca de lo que tant han trebayat algunes personnes per conseguir aqueixa Granja. Veyam ara quin Ajuntament oferirà terres per un camp d'esperien-cies. Bo es de veure que se'n alegra-ria ferm tant el Sr. Vasquez com tots ets altres que s'interessen p'és pro-grés de sa nostra agricultura.

Es temps s'es posat fret: sa Setmana Santa plovisquetjà alguns dies, pero aviat es vent arregussava es nigu-lats.

Ses lleguminoses van bé ferm; ets ordis també; es blats i ses xeixes no anrien malament si no tenien rovey. De mel·les en son romases poques; ara ses garroves van prou bé; ets au-barcoquers carreguen fort. Deu fassa que tot vaja en raure.

ANDREU ALCOVER